

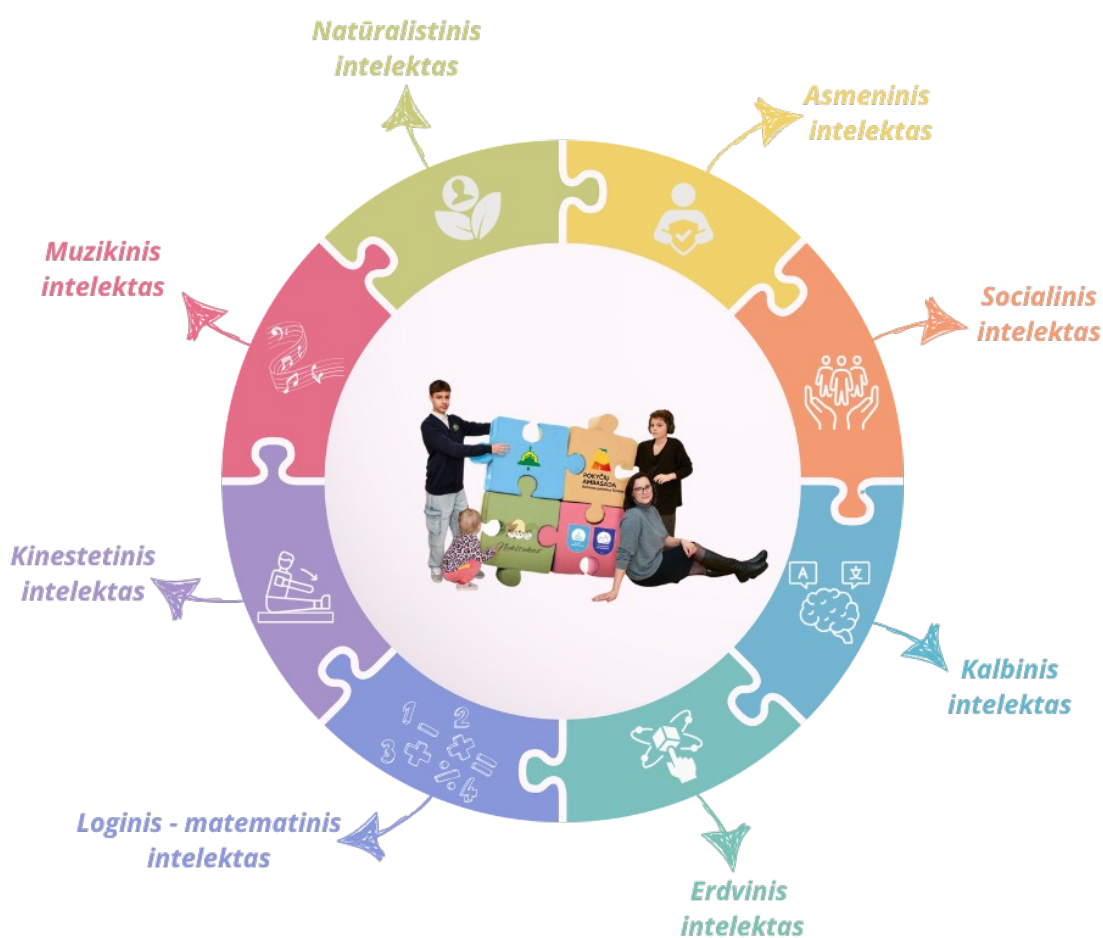
PRITARTA

Alytaus miesto savivaldybės mero

2025 m. liepos 1 d.

potvarkiu Nr. M-223

ALYTAUS PILIAKALNIO PROGIMNAZIJOS SKYRIAUS „NYKŠTUKAS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„Vaiko stiprybėse – vaiko sėkmė“

Alytus
2025 m.

TUPINYS

I. BENDROSIS NUOSTATOS

I.1. DUOMENYS APIE ĮSTAIGĄ

1 lentelė. Informacija apie įstaigą.

Pavadinimas	Alytaus Piliakalnio progimnazija	Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyrius „Nykštukas“
Veiklos pradžia	1955-09-01	1971-11-01
Veiklos forma	dieninė	dieninė
Ištaigos adresas	Jiezo g. 1, LT-62256 Alytus	Studentų g. 4, LT-62256 Alytus
Kontaktai:	elektroninis paštas - rastine@piliakalnis.alytus.lm.lt telefono numeris: +370 315 79858	elektroninis paštas - ld@nykstukas.alytus.lm.lt telefono numeris: +370 315 76 520 +370 315 76 521
Interneto svetainės adresas	https://www.piliakalnis.alytus.lm.lt	www.nykstukas.alytus.lm.lt
Mokyklos grupė	progimnazija	ikimokyklinio ugdymo
Mokymo kalba	lietuvių kalba	lietuvių kalba
Pagrindinė paskirtis	priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas	ikimokyklinis vaikų ugdymas
Kitos paskirtys	neformaliojo švietimo ir specialiųjų poreikių vaikų ugdymas	specialiųjų poreikių vaikų, turinčių žymų ir vidutinių kalbos ir kitų komunikacijų, ugdymas
Bendrojo ugdymo programos:	priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo bendroji programa	ikimokyklinio ugdymo programa

I.2. POŽIŪRIS Į VAIKĄ IR JO UGDYMĄ(SI)

Išrodyta, kad ikimokykliniame amžiuje intensyviausiai formuojasi pažintiniai vaiko gebėjimai, kurie lemia ne tik tai, kaip jam toliau seksis mokykloje, bet ir vėlesniame gyvenime – renkantis studijas, profesiją, tarpasmeniniuose santykiuose, realizuojant save ir t. t. Todėl labai svarbu užtikrinti vaikui tinkamą ugdymą pirmaisiais septyneriais jo gyvenimo metais.

Mūsų ikimokyklinio ugdymo įstaigoje viskas turi prasmę, nes mes – ateities darželis šiandien. Darželis, kuriame vaikai „atrakina“ savo stiprybes ir talentus, kuriame pasaulis atskleidžiamas kaip visuma, darželis, kuriame mokomi mąstyti inovatyviai ir globaliai. Vaikams būtina ne tik aiški struktūra, bet ir kūrybinė laisvė, o visą ugdymo(si) procesą jungia bendros temos, persipinančios su intelektų įvairovės teorija.

Tikime, kad būtent toks ir bus ateities darželio modelis, nes įprastinių žinių ir įgūdžių XXI a. vaikams jau nepakanka. Sėkmės raktelis? Vidinė vaiko motyvacija. Sėkmės raktas? Iš pašaukimo kartu dirbantys ir tobulėjantys darbuotojai, patenkinti savo darbine aplinka.

Mes parodome vaikams, kur žiūrėti, bet nepasakome, ką matyti, todėl mūsų ugdytiniai:

I.3. UGDYMA(SI) GRINDŽIANČIOS VERTYBĖS

Esame darželis, kuris gyvena ne tik šiandiena, bet ir kuria rytojū...

Bendruomeniškumas ir bendradarbiavimas. Bendruomenė yra ta vieta, kur vaikai mokosi būti ne tik savimi, bet ir dalimi visumos. Skatiname vaikus kurti ryšius, bendradarbiauti su kitais ir įsitraukti į bendrus projektus. Sutelkdami dėmesį į H. Gardnerio socialinį intelektą, stengiamės ugdyti vaikų gebėjimą dirbti drauge ir kurti bendrą tikslą, kartu stiprinant jų atsakomybę ne tik už savo, bet kitų gerovę.

Mūsų įstaigos vertybės – tai kelrodis, kuris mus veda per vaikų ugdymo(-si) kelionę. Jos įkvepia mus kurti aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali jaustis saugus, vertinamas ir įgalintas augti, mokytis ir kurti. Šios vertybės formuoja kasdienį gyvenimą, padeda kiekvienam bendruomenės nariui augti ir prisideda prie prasmingo, visapusiško vaikų ugdymo(si). Mokydamiesi kartu, kuriame erdvę, kurioje vaikai gali išskleisti sparnus ir atrasti savo vietą pasaulyje.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta atsižvelgiant į vaikų individualius poreikius, kurie padeda jiems augti ir tobulėti visapusiškai. Ugdymo procese svarbiausi vaiko poreikiai yra susiję su žaidimu, saugumo užtikrinimu, draugyste, komunikacija, pažinimu, kūrybine saviraiška ir asmeniniais gebėjimais. Siekiant patenkinti šiuos poreikius ir sukurti pilnavertę ugdymo aplinką, įstaiga taiko įvairias strategijas, metodus bei veiklas. Remdamiesi H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija, orientuojamasi į skirtingų vaikų intelekto tipų ir asmenybės ypatumų tenkinimą. Mąstymo mokyklos filosofija yra grindžiama įsitikinimu, kad kiekvienas vaikas yra natūraliai smalsus, kūrybiškas ir gebantis mokytis per aktyvų tyrinėjimą bei sąveiką su aplinka. Ši filosofija remiasi holistiniu požiūriu į ugdymą, kuris skatina ne tik intelektinį, bet ir emocinį, socialinį bei kūrybinį vaikų vystymąsi. Įstaiga kuria aplinką, kurioje būtų atsižvelgiama į šiuos vaikų poreikius, taip skatinant kiekvieno vaiko vystymąsi, bendravimą ir savarankiškumą.

I.5. APŽVELGIAMI TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR VIETOS BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Ikimokyklinio ugdymo programos nuostatos: Tėvų ir globėjų vaidmuo

Tėvai (globėjai) – pagrindiniai ir svarbiausi vaikų ugdytojai, prisiimančys atsakomybę už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą. Siekdami tvarios ir efektyvios ugdymo kokybės, jie aktyviai dalyvauja ikimokyklinės ugdymo grupės veiklose kaip partneriai. Pagrindinis tikslas – bendradarbiaujant su šeima ugdyti vaiką, atsižvelgiant į vaikų poreikius bei tėvų (globėjų) lūkesčius. Šis bendradarbiavimas grindžiamas abipusiu supratimu ir atsakomybe, geranoriškumu, pagarba, konfidencialumu, pagalba ir dėmesiu.

Tėvų (globėjų) dalyvavimas ugdymo(si) procese

Tėvai (globėjai) yra nuolatiniai ugdymo(si) proceso ir ugdomosios aplinkos kūrimo partneriai, prisidedantys prie tradicijų puoselėjimo, vaikų sveikatos stiprinimo ir aktyviai dalyvaujantys ugdymo įstaigos organizuojamuose renginiuose bei projektuose. Siekiant užtikrinti efektyvų ugdymą, su tėvais (globėjais) aptariami ugdymo(si) tikslai, numatoma švietimo pagalbos teikimo tvarka ir strategijos vaikų saviraiškos poreikiams tenkinti. Atsižvelgiama į jų lūkesčius, kad ugdymo procesas būtų nuoseklus, kokybiškas ir atitiktų kiekvienos šeimos vertybes.

Tėvų (globėjų) lūkesčių įvairovė

Tėvų (globėjų) lūkesčiai ikimokykliniam ugdymui yra skirtingi ir labai individualūs:

- vieniems tėvams (globėjams) svarbiausia, kad vaikas būtų kokybiškai ugdomas, kad būtų plėtojami jo gabumai ir talentai;
- kitiems svarbesnis yra šiltas ir rūpestingas požiūris į vaiką ir emocinės gerovės užtikrinimas;
- kita dalis tėvų tikisi pagalbos vaikui įveikiant socialinius bei pažinimo iššūkius.

Apibendrinus šeimų lūkesčius, ugdymo(si) procese ypatingas dėmesys skiriamas šioms sritims:

- veikloms, kurios skatina žaismingumą, nuotykius ir atradimus;
- dėmesys kiekvieno vaiko individualiai pažangai, intelektų stiprinimui;
- teigiamo mikroklimato kūrimui;
- kompetentingiems pedagogams;
- bendradarbiavimo su tėvais stiprinimui.

Bendravimo ir bendradarbiavimo būdai su šeima

Siekiant stiprinti bendradarbiavimą, su šeimomis bendraujama naudojant šiuolaikines technologijas ir tiesioginius kontaktus:

- elektroninis dienynas,
- elektroninis paštas,
- kiekvienos dienos trumpas pokalbis,
- individualūs pokalbiai,
- šventės ir kitos iniciatyvos, kurios užtikrina nuolatinį ir abipusiai naudingą dialogą tarp įstaigos ir šeimos.

Tokiu būdu ugdymo įstaiga užtikrina, kad visi ugdymo proceso dalyviai – mokytojai, tėvai ir vaikai – dirbtų kartu siekdami geriausių ugdymo rezultatų.

I.6. REGIONO YPATUMAI

Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyrius „Nykštukas“ įsikūręs Pirmajame Alytuje, kuris pasižymi gražiais gamtos vaizdais. Pirmasis Alytus, kaip vietovė, įkurtas prie Nemuno ir jo istorinis palikimas bei gamtos grožis iki šiol formuoja šio rajono unikalumą. Vieta yra ideali tiek aktyviam, tiek ramiam poilsiui gamtoje, todėl čia dažnai vyksta pasivaikščiojimai ir žygiai prie Nemuno ar piliakalnio. Be to, šalia esantis Alytaus piliakalnis – vienas iš seniausių ir įspūdingiausių regiono piliakalnių.

Pirmas Alytus – tai vieta, kurioje persipina istorinis paveldas, kultūrinis identitetas, gamtos grožis ir gyvos dzūkiškos tradicijos. Tai unikali Alytaus miesto dalis, kurią verta atrasti ir pažinti tiek vietiniams gyventojams, tiek lankytojams.

I.7. MOKYKLOS SAVITUMAS

„Žmonija kol kas stokoja visai ne talentų. Ji ne tik neįstengia pakankamai anksti sukurti optimalių sąlygų tiems talentams skleisti, bet net ir sužadinti meilės tam, kas labiausiai tinka talentingajam“
(H. Gardneris)

ISTAIGOS IDENTITETAS

Mąstymo mokykla

H. Gardnerio daugialypio intelekto teorijos integravimas veiklose

EKO

VIZIJA

Mokykla, kurioje „atrakinami“ talentai.

MISIJA

Organizacijoje auginti bendruomenės narių stiprybes ir smalsumą, kurti tvarias, visapusišką vaiko ūgtį skatinančias aplinkas, komunikuoti patirties sklaidą.

VERTYBĖS

- Atsakomybė. Motyvacija. Empatija.
- Kompetencijų ir verčių kūrimas.
- Teigiamos emocinės aplinkos skatinimas.
- Pilietiškumo ugdymas.
- Ugdytinių tėvų įtraukimas individualiai mokinio pažangai užtikrinti.
- I - Alytaus bendruomenės įtrauktis.

PRIORITETAI

- Ugdyto kokybė, veiksmingumas, geri ugdymo rezultatai, švietimo paslaugų įvairovė, mokymosi visą gyvenimą prieinamumo užtikrinimas ir savalaikė, kokybiškos pagalba, siekiant kiekvieno mokinio įvairiapusės asmenybės pažangos kiekvieną dieną.
- Švietimo įtraukties ir prieinamumo didinimas, užtikrinant saugią aplinką kiekvienam asmeniui.
- Mokinių pilietiškumo, tautiškumo ir pagarbos krašto istoriniam bei kultūriniam paveldui ugdymas.
- Žaisti vaikystę kiekvieną dieną.
- Patirti asmeninę sėkmę darbe.
- Augti ir išlikti pokyčių bendruomene tvarumo kultūroje.

Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyrius „Nykštukas“ ugdymo įstaiga, kuri remiasi mąstymo mokyklos filosofija siekiant formuoti ne tik akademinius gebėjimus, bet ir ugdyti visapusišką, atsakingą ir kūrybišką asmenybę, pasirengusią savarankiškai mokytis ir prisitaikyti prie nuolat besikeičiančio pasaulio ir H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija, kuria vaikų ugdymo(si) aplinką, skatinančią visapusišką vaikų ugdymą per intelektų stiprinimą. Ši teorija remiasi prielaida, kad intelektas nėra vien tik loginis ar kalbinis sugebėjimas. Remiantis H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija siekiama kiekvienam vaikui sukurti tokią ugdymo aplinką, kurioje būtų lavinami visi gebėjimai, o vaikai turėtų galimybę atrasti ir ugdyti savo stipriąsias puses.

Savitumo bruožai:

Individualizuotas požiūris į ugdymą

Vadovaujantis H. Gardnerio teorija, siekiame atpažinti kiekvieno vaiko unikalius gebėjimus ir stipriąsias sritis, kad ugdymo procesas būtų pritaikytas augimui. Šis individualizuotas požiūris skatina vaikus įgyti pasitikėjimo savimi, jausti motyvaciją mokytis, o pedagogai gali geriau suprasti vaiko poreikius ir plėtoti jo stipriąsias savybes.

Ivairialypis ugdymo turinys

Sudarytos įvairiapusiškos veiklos, apimančias meninę, kūno kultūros, muzikinę, kalbinę ir socialinę veiklą, leidžiančią vaikams patirti ir tyrinėti skirtingus intelekto tipus. Pavyzdžiui, yra organizuojamos veiklos, skatinančios muzikinio intelekto ugdymą (dainavimas, ritminių pratimų atlikimas), erdvinį intelektą (kūrybiniai darbai), kalbinį intelektą (istorijų pasakojimas ir klausymasis), o socialinę kompetenciją stiprinama per Socialinių emocinių įgūdžių ugdymo programą „KIMOCHIS“, kuriu metu vaikai mokosi bendrauti, bendradarbiauti, suvokti savo emocijas ir empatijos.

Ugdymo(si) kampeliai grupėse

Skyriuje „Nykštukas“ kiekvienoje grupėje sukurtos specialios erdvės, skirtos skirtingoms veikloms bei intelektams ugdyti. Pavyzdžiui, erdvės matematiniui – loginiui intelektui kur gausu geometrinių figūrų, LEGO kaladėlių, matavimui reikalingų priemonių. Skirtingos erdvės vaikams suteikia galimybę atrasti naujus pomėgius ir išbandyti save skirtingose veiklose.

Tēvu ir bendruomenēs itraukimas

Aktyviai bendradarbiauja su vaikų tėvais ir vietos bendruomene. Tėvų įtraukimas į ugdymo procesą padeda geriau pažinti vaikus, o bendruomenės įtraukimas leidžia vaikams praplėsti savo akiratį ir mokytis socialinių įgūdžių. Dažnai organizuojami bendri renginiai, kurie skatina bendruomeniškumo jausmą ir įtraukia šeimos narius į vaikų ugdymo procesą.

Kūrybiškumo ir saviraiškos skatinimas

H. Gardnerio teorija remiasi tuo, kad kūrybiškumas ir saviraiška yra svarbūs intelekto elementai, todėl Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyrius „Nykštukas“ daug dėmesio skiria vaikų saviraiškai ir kūrybiškumui. Įvairios meno ir kūrybinės veiklos skatina vaikus laisvai reikšti savo mintis, idėjas, jausmus, o tai prisideda prie asmeninio augimo ir savivokos formavimosi.

Mąstymo mokyklos (MM) filosofija

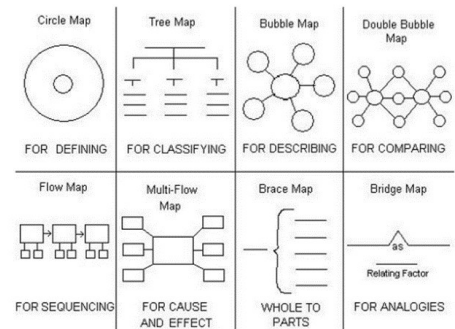
Mąstymo mokyklos kultūros ugdymo ašis – šeši pradiniai taškai, kurie apima svarbias mąstymo mokyklos sritis:

- vaizdinius įrankius (mąstymo žemėlapiai, schemas, mąstymo kepurės);
- asmenybės ir charakterio formavimą (charakteriai, požiūriai, nuostatos, mąstymo įpročiai);
- mąstymo gebėjimus (atviras ir tikslus kognityvinių gebėjimų naudojimas);
- mokymąsi bendradarbiaujant (bendradarbiavimas tarp besimokančiųjų porų, grupių, mokyklų ir tarptautiniuose tinkluose);
- reflektvų klausinėjimą (aukštesnio lygio klausimai ir klausymosi gebėjimai);
- ugdymo(si) aplinkos pritaikymą (fizinių erdvių pritaikymas ir išteklių panaudojimas).

Mąstymo įrankiai

1. Mąstymo žemėlapiai

Vienas iš inovatyvių ugdymo(si) būdų, naudojamų mūsų įstaigoje, – mąstymo žemėlapiai. Mąstymo žemėlapiai – tai vaizdinis ugdymo(si) įrankių rinkinys, padedantis pačiam vaikui susikurti, suprasti ir įsisavinti temą bei generuoti idėjas. Žemėlapių renkamės pagal tai, kokio mąstymo proceso ugdomojoje veikloje reikia:

3 pav. Mąstymo žemėlapiai.

2. Šešios Bono mąstymo kepurės

Edwardas de Bono sukūrė „Šešių mąstymo kepurėlių“ metodą kaip įrankį, kuris padeda žmonėms sistemingai ir įvairiapusiškai mąstyti. Tai – ne šiaip paprastas minčių žaidimas, o struktūruotas požiūris, leidžiantis pažvelgti į problemą iš skirtingų kampų.

Kiekviena kepurė žymi skirtingą mąstymo būdą – nuo faktais grįsto iki emocijomis paremtų sprendimų ar kūrybinių idėjų paieškos. Uždėję „mąstymo kepurę“, žmonės laikinai priima konkretų

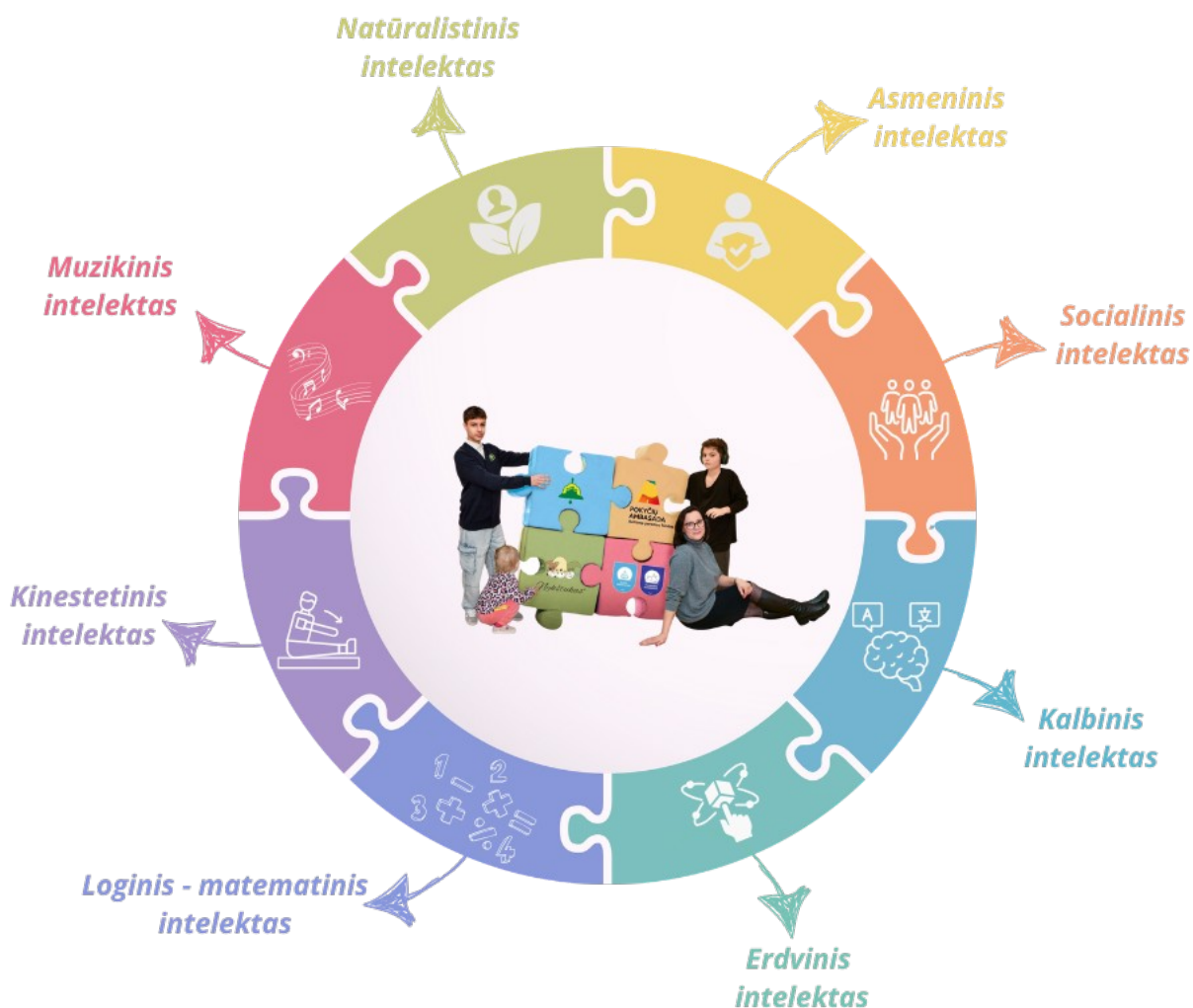

Maštymo kepurės: kaip jos padeda galvoti?

2 lentelė. Šešios Bono mąstymo kepurės

	Baltoji kepurė – „tyrinėtojo kepurė“. Ji padeda mums surinkti visą svarbią informaciją. Kai ją užsidedi, tampa kaip mokslininkas – galvoji apie faktus. Pavyzdžiui, jei kalbame apie pasaką „Raudonkepuraitė“, užsidėję baltą skrybėlę, galime skaičiuoti, kiek veikėjų buvo pasakoje, kokius daiktus Raudonkepuraitė nešė močiutei ir kokius pavojus ji patyrė.
	Raudonoji kepurė– „jausmų kepurė“. Kai ją užsidedi, galvoji apie savo ir kitų jausmus. Pavyzdžiui, kai vilkas apsimeta močiute, kaip jautėsi Raudonkepuraitė? Ar ji buvo nustebusi, galbūt išsigandusi? O kaip jautėsi močiutė, kai vilkas ją sučiupo?
	Juodoji kepurė – „problemų ieškotojo kepurė“. Užsidėję ją, ieškome sunkumų ir pavojų. Pavyzdžiui, kodėl Raudonkepuraitė turėjo būti atsargesnė? Ar buvo gera idėja kalbėtis su vilku miške? Kaip ji galėjo išvengti pavojaus?
	Geltonoji kepurė – „pozityvios minties kepurė“. Kai ją užsidedi, matai viską teigiamai. Pavyzdžiui, galime pagalvoti, kaip gerai, kad medžiotojas atėjo laiku ir išgelbėjo močiutę bei Raudonkepuraitę! Geltona skrybėlė padeda matyti gerus dalykus net ir sudėtingose situacijose, kuriose dažnai nepastebime pozityvo.
	Žalioji kepurė – „kūrybingumo kepurė“. Užsidėjus ją, galvojame apie naujus sprendimus. Pavyzdžiui, ką Raudonkepuraitė galėtų padaryti kitaip, kad išvengtų vilko? Gal ji galėjo turėti stebuklingą amuletą, kuris ją apsaugotų, arba rasti kitą kelią į močiutės namus?
	Mėlynoji kepurė – „tvarkos kepurė“. Ji padeda planuoti ir organizuoti veiklas. Pavyzdžiui, jei Raudonkepuraitė būtų suplanavusi savo kelionę geriau, ji galbūt nebūtų sutikusi vilko. Mėlyna skrybėlė padeda mums apgalvoti veiksmus ir juos tinkamai organizuoti.

H. Gardnerio daugialypio intelekto teorijos taikymas ugdymo procese

4 pav. H. Gardnerio daugialypio intelekto teorijos taikymas Piliakalnio progimnazijos skyriuje „Nykštukas“

Intelektas – ypatinga subjekto ir objektų sąveikos forma, specifinė veikla, kilusi iš išorinių veiksmų, pasireiškiančių kaip visuma įterorizuotų operacijų, kurios koordinuoja tarpusavyje ir sudaro grįžtamasias, pastovias ir paslankias psichikos struktūras (Butkienė, 1996).

Intelektas nėra vien tik tam tikrų įgūdžių, tokių kaip kalbos supratimas, gera atmintis ar gebėjimas spręsti problemas, turėjimas. Tai gebėjimas išnaudoti visas smegenų galimybes (Petronienė, 2005). Jis apima protą, sugebėjimą mąstyti, išvalgą bei įvairias protines funkcijas – lyginimą, kūrimą, vertinimą ir sprendimų priėmimą, kurios jutiminę medžiagą paverčia žiniomis.

Mokymas apie intelektų tipus primena, jog intelektas yra daug daugiau nei vien tradiciniai verbalinių bei matematinių gebėjimų aspektai. Tai mūsų gebėjimas sėkmingai reaguoti į naujas situacijas ir mokytis iš patyrimo, kuris veikia įvairiausiose gyvenimo srityse (Kuzmienė, 2004). Psichologas Howardas Gardneris teigia, kad intelekto negalima plėtoti vienodai visiems, nes kiekvienas žmogus yra unikalus. Jo sukurta daugialypio intelekto teorija (The Theory of Multiple Intelligences) atskleidė, kad kiekvienas asmuo pasižymi skirtingais intelektų tipais (Duoblienė, 2001). Darželinukų ugdymas vyksta per įvairias veiklas – muziką, meną, judėjimą, pasakojimus ir vaidybą. Mokytojai mato savo auklėtinius

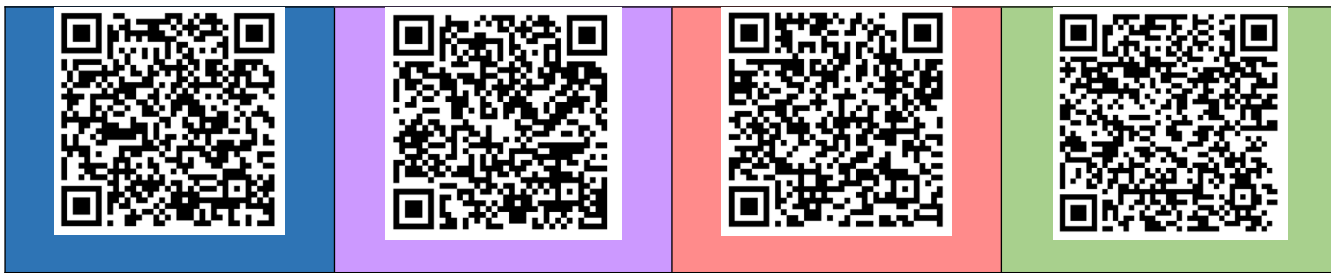
Besikeičiantis požiūris į vaikų ugdymą skatina vertinti vaiką kaip unikalią asmenybę, turinčią saviraidos galimybes. Vaikystė tampa svarbiu socialinio gyvenimo periodu, kuris lemia reformuojamo ikimokyklinio ugdymo sampratų kaitą (Monkevičienė, 2008).

Vaiko gabumus lemia įgimtų savybių ir aplinkos sąveika, todėl jie gali tiek išryškėti, tiek išnykti. Svarbu juos anksti pastebėti ir skatinti jų atsiskleidimą. Tinkamos sąlygos intelekto plėtrai ypač svarbios ikimokykliniame ir pradiniam mokykliniame amžiuje. Tinkamas mokytojų ir tėvų dėmesys, visapusiškai vystyti ir tobulėti.

5 pav. Profesoriaus H. Gardnerio laiškas skirtas darželiui „Nykštukas“

ASMENINIS INTELEKTAS 	SOCIALINIS INTELEKTAS 	KALBINIS INTELEKTAS 	ERDVINIS INTELEKTAS
LOGINIS- MATEMATINIS INTELEKTAS	KINESTETINIS INTELEKTAS	MUZIKINIS INTELEKTAS	NATŪRALISTINIS INTELEKTAS

1. ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

2. vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

3. žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

4. sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

5. integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

6. įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

7. kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

8. vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

9. lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdinei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

10. reflektivaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

11. šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo(si) tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir

kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- organizuoti ugdymą derinant žaidimus, spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), ir kasdienį vaiko gyvenimą;
- padėti vaikams pažinti savo stipriąsias savybes, pomėgius ir unikalumą, stiprinant jų pasitikėjimą savimi;
- skatinti empatiją ir dėmesingumą kitų žmonių atžvilgiu, supažindinant su pagalbos, rūpesčio ir pagarbos svarba;
- supažindinti vaikus su skirtingomis kultūromis, papročiais, kalbomis, ugdant pagarbą ir atvirumą kultūrinei įvairovei.;
- ugdyti vaikų gebėjimą naudoti skirtingas komunikacijos formas (verbalinę, neverbalinę, vizualinę), pritaikant jas skirtingose situacijose;
- skatinti vaikus tyrinėti, kelti klausimus, eksperimentuoti, išbandyti naujas veiklas, lavinant jų smalsumą ir kūrybiškumą;
- ugdyti vaikus išmokti reflektuoti savo mokymosi procesą, analizuoti rezultatus, įvardinti pasiekimus ir mokytis iš patirties.

5 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) tikslas.

VAIKŲ PASIEKIMAI

Vaikų pasiekimų plėtotė, vaikų ugdymo(si) turinys, intelektų stiprinimas ir veiklos įgyvendinamos pasitelkiant penkias ikimokyklinio ugdymo(si) sritis savaitės dienomis:

Pirmadienī „Mūsu sveikata ir gerovē“;

Antradienį „Aš ir bendruomenė“ ir „Aš kalbų pasaulyje“;

Trečiadienį „Skaičių paletė“;

Ketvirtadienį „Tyrinėju ir pažistu aplinką“:

Penktadienį „Kuriu ir išreiškiu“.

Išimtyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų ugdymo proceso metu nuosekliai įgyjami ir vystomi pasiekimai, apimantys vertybines nuostatas, žinias, supratimą ir gebėjimus. Šie pasiekimai suskirstyti į 18 sričių, kurios sudaro sąlygas visapusiškai vaiko raidai ir jo gebėjimų ugdymui. Šios sritys apima:

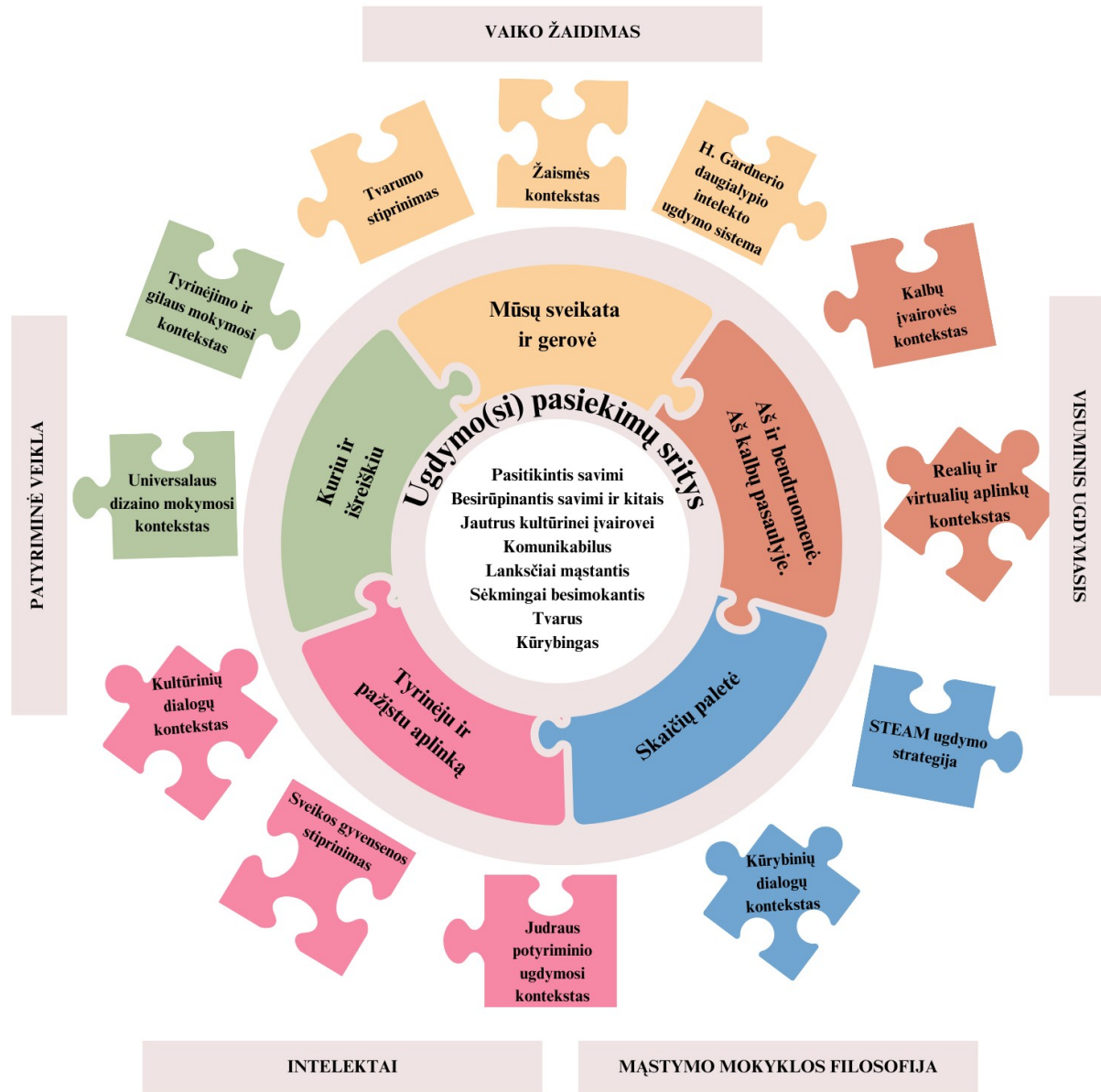
1. kasdienio gyvenimo įgūdžius,	10. kalbų supratimą,
2. fizinį aktyvumą,	11. kalbinę raišką,
3. emocijų suvokimą ir raišką,	12. estetinį suvokimą,
4. savireguliaciją ir savikontrolę,	13. meninę raišką,
5. savivoką ir savigarbą,	14. kūrybiškumą,
6. santykius su suaugusiais ir bendraamžiais,	15. tyrinėjimą,
7. aplinkos pažinimą,	16. problemų sprendimą,
8. matematinį mąstymą,	17. gebėjimą žaisti,
9. skaitmeninį sumanumą,	18. mokėjimą mokytis.

Šios sritys padeda užtikrinti, kad vaikas ugdytųsi visapusiškai, įgydamas reikalingų įgūdžių, žinių ir vertybinių nuostatų, kurios sudaro pagrindą sėkmingai jo asmenybės raidai. Intelektai, ugdymo sritys leidžia kiekvienam vaikui atskleisti savo stiprybes, stiprinti silpnesnes sritis ir patirti mokymosi džiaugsmą, o tai yra esminis pamatas sėkmingam augimui, mokymuisi visą gyvenimą.

MOKYKLOS UGDYMO(SI) ORGANIZAVIMO MODELIS

7 pav. Ugdymo modelis: vaikų galios, sritys, kontekstai, ikimokyklinio ugdymo pagrindas ir įstaigos savitumas

Remiantis H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija, ugdymo modelis sukuria lanksčią ir įvairiapusę ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo unikalius intelektinius gebėjimus ir stiprybes. Ugdymo(si) centre yra vaikas ir jo skirtingi intelekto tipai, padedantys plėtoti visas vaiko galias. Kiekviena ugdymo sritis yra pritaikyta stiprinti ir ugdyti tam tikrus intelektus. Šių intelektų ugdymas padeda siekti visapusiško vaiko asmenybės vystymosi, atsižvelgiant į jo unikalų potencialą.

Mokytojas, norėdamas ugdyti ir plėtoti kiekvieną vaiko intelektą, kuria praturtintus ugdymo kontekstus – tiek grupėje, tiek lauke, tiek netradicinėje aplinkoje, skatinančius vaiką mokytis įvairiais būdais. Šis modelis remiasi holistiniu požiūriu į ugdymą, apimančiu ne tik akademinius gebėjimus, bet ir socialinius, emocinius, fizinius, kūrybinius aspektus, taip pat savęs ir aplinkos pažinimą. Toks požiūris

padeda vaikui harmoningai vystytis ir atskleisti savo įvairiapusius gebėjimus, formuojant harmoningą ir brandžią asmenybę.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas grindžiamas visuminiu ugdymu, kuris siekia užtikrinti subalansuotą visų 18 pasiekimų sričių pasiekimų plėtotę, atskirų ugdymosi sričių dermę bei ugdymo ir ugdymosi procesų balansą. Tai leidžia sistemingai ir kryptingai ugdyti vaikų įvairiapuses galias, kurios yra esminės visapusiškam asmenybės vystymuisi.

Visuminio ugdymo pagrindiniai principai:

1. **Universalaus dizaino mokymuisi taikymas.** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesas siekia pripažinti ir priimti kiekvieno vaiko skirtumus. Ugdymo aplinka kuriama taip, kad kiekvienas vaikas galėtų visavertiškai dalyvauti bendrame ugdymo(si) procese, nepriklausomai nuo jo individualių poreikių ar gebėjimų.
2. **Vaikų veiklos svarba.** Pagrindinė vaikų veikla yra žaidimas, kuris derinamas su kita patirtine veikla, tokia kaip tyrinėjimas, kūrimas, dalijimasis ar eksperimentavimas. Tai suteikia vaikams galimybę mokytis per savo pažinimo, emocinius ir socialinius patyrimus.
3. **Pasiekimų sričių plėtotė.** Ugdymas(is) organizuojamas taip, kad būtų subalansuotai plėtojamose visos 18 pasiekimų sritys.

Ikimokyklinio ugdymo turinys Lietuvoje yra struktūruotas atsižvelgiant į vaiko amžių, siekiant užtikrinti nuoseklią ir visapusišką raidą. Kiekvienoje ugdymo(si) srityje numatomos pasiekimų sritys, esminiai gebėjimai bei vertybinės nuostatos, pateikiamos ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos (NŠA, 2022). Ši struktūra leidžia planuoti ugdymo turinį pagal tai, ko norima pasiekti per tam tikrą amžiaus laikotarpį. Pavyzdžiui, lentelėse fiksuojami galutiniai siekiami rezultatai 3 metų ir 5–6 metų ugdytiniais. Vaikų pasiekimai grupuojami pagal tiksluose numatytas vaiko galias, kurios plėtojamose per vaiko raidą skatinančias visuminio ugdymo(si) penkias sritis (NŠA, 2022).

Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam ugdymui, kuris apima vaiko protą, racionalią žinias, pojūčius bei jausmus. Šis ugdymo metodas grindžiamas tyrinėjimais, eksperimentavimu, atradimais, kūryba ir bendradarbiavimu (Vaitekaitis, 2022). Vaikas, kaip jaunas tyrėjas ir atradėjas, ugdomas tiek grupėje, tiek už jos ribų, skatinant intelektualią, kritinio mąstymo reikalaujančią veiklą bei kiekvieno vaiko asmeninę pažangą (Vaitekaitis, 2022).

H. Gardner (1983) savo daugialypio intelekto teorijoje teigia, kad intelektas nėra vienybė, o susideda iš įvairių skirtingų gebėjimų. Jis išskyrė aštuonias pagrindines intelekto rūšis: kalbinį, loginį-matematinį, erdvinį, muzikinį, kinestetinį, socialinį, asmeninį ir gamtinį intelektą (Gardner, 1983). Ši teorija yra svarbi ikimokykliniame ugdyme, nes leidžia individualizuoti ugdymą pagal kiekvieno vaiko stipriąsias puses ir skatinti įvairius intelekto tipus per patyriminį ugdymą.

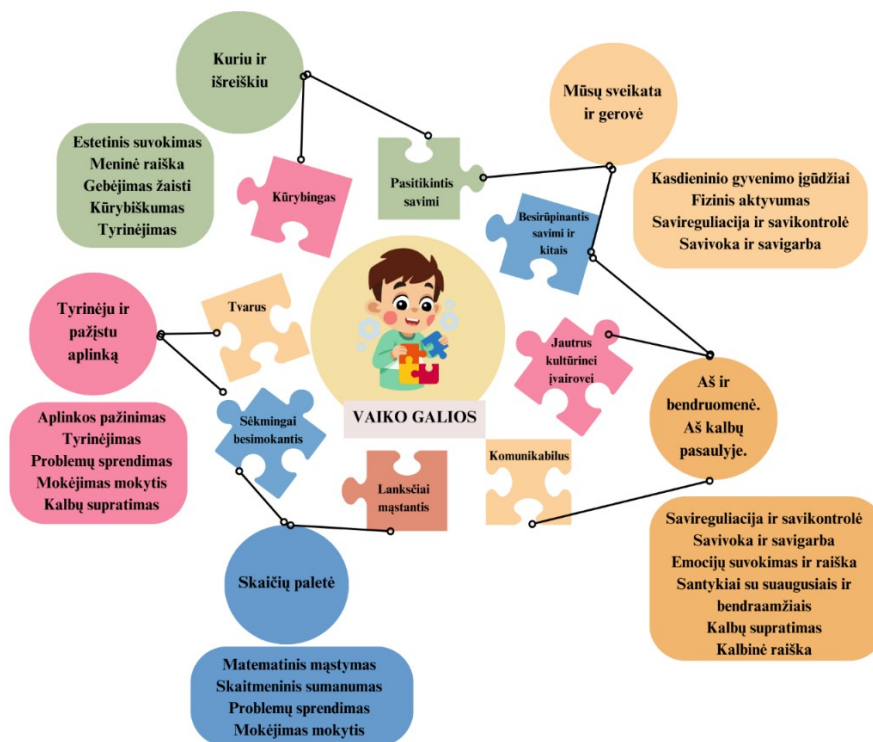
Sparčiai keičiantis pasauliui svarbu žengti į naujus atradimus kartu. Ugdymo procese naudojamos informacinės technologijos žadina vaiko motyvaciją mokytis, patirti ir atrasti, plečia mąstymo galimybes. Vaikai tyrinėja ir atranda įvairias technologijų panaudojimo galimybes, įgytą patirtį pritaiko kituose žaidimuose (Kazlauskienė, Petronytė, 2021). Gardnerio teorijos kontekste technologijos gali padėti ugdyti įvairius intelekto tipus: pavyzdžiui, vaizdo kūrimo programos lavina erdvinį intelektą, programavimas skatina loginį-matematinį mąstymą, o interaktyvios pasakojimų programėlės stiprina kalbinį intelektą.

Ekskursijos ir išvykos praturtina vaikų patirtį, jie susipažįsta su artimiausia gamtine, socialine ir kultūrine aplinka, mokosi ne tik orientuotis naujoje aplinkoje, bet ir tiesiogiai konstruoja savo žinias, veikdami natūralioje aplinkoje (Stankevičienė, 2020). Tokia veikla skatina gamtinį intelektą, kai vaikai mokosi atpažinti augalus ar stebėti gamtos reiškinius, bei socialinį intelektą, nes bendrauja su kitais vaikais ir suaugusiaisiais (Gardner, 1999). Ugdymo turinio įgyvendinimas organizuojamas taip, kad atitiktų pagrindinius ir prigimtinius vaiko poreikius, sudarytų galimybę atsiskleisti vaiko individualumui ir savitumui visose ugdymo(si) pasiekimų srityse, kurių visuma užtikrina ugdytinių mokyklinę brandą (Stankevičienė, 2020).

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TURINYS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindą sudaro trys neatskiriami elementai: visuminis ugdymas, universalus dizainas mokymuisi ir pagrindinė vaikų veikla – žaidimas. Visuminio ugdymo tikslas – subalansuotai plėtoti visų 18 pasiekimų sričių gebėjimus, užtikrinant sklandų pedagoginės veiklos ir vaikų patirties dermę. Universalus dizainas skatina pripažinti ir įtraukti vaikų skirtynes, sudarydamas sąlygas kiekvienam nuosekliai ir aktyviai dalyvauti ugdymo(si) procese. Pagrindinė veikla – žaidimas – suteikia galimybę per pojūčius, tyrinėjimą, kūrybą ir bendradarbiavimą formuoti emocines, socialines, fizines, pažinimo, kalbos ir kūrybines kompetencijas. Taip sukurta visapusiška ir į vaikų poreikius orientuota ugdymosi aplinka, skatinanti harmoningą jų raidą.

8 pav. Vaiko galias per svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys parengtas remiantis **Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023)**, kurios numato nuosekliai vaikų galių plėtojimą per svarbiausias ugdymo(si) sritis. Visos ugdymosi sritys per savaitę persipina ir papildo vaiko galias. Šiuos du komponentus galima suprasti kaip vieną kitą papildančius ir stiprinančius: **vaiko galios** – tai asmeninės savybės, kurios padeda vaikui pasiekti pažangą visose 18 srityse, o **sričių pasiekimai** – tai konkretūs gebėjimai ir žinios, kurie

Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam ugdymui, apimančiam vaiko protą ir racionalias žinias, jo pojūčius bei jausmus, ir paremtam tyrinėjimais, eksperimentavimu, atradimais, kūryba bei bendradarbiavimu. Vaikas, kaip jaunas tyrėjas bei atradėjas, ugdomas tiek grupėje, tiek už jos ribų – skatinama veikla, reikalaujanti intelektualumo ir kritinio mąstymo, bei atsižvelgiama į kiekvieno vaiko asmeninę pažangą. Naudojamos informacinės technologijos žadina vaikų motyvaciją mokytis, plėsti mąstymo galimybes ir eksperimentuoti: jie tyrinėja įvairias technologijų taikymo sritis ir vėliau įtraukia į kitus žaidimus. Ekskursijos ir išvykos praturtina patirtį pažindami gamtinę, socialinę ir kultūrinę aplinką, mokosi orientuotis naujose erdvėse ir kurti žinias veikiant natūralioje aplinkoje. Ugdymo turinys organizuojamas taip, kad atitiktų vaiko prigimtinius poreikius, leistų atsiskleisti jo individualumui ir savitumui visuose pasiekimų srityse, taip užtikrinant sėkmingą mokyklinę brandą.

- Ikimokyklinių įstaigų ugdymo turinys gali būti išdėstomas pagal projektus, temas, kompetencijas arba pasirinktą pedagoginę sistemą.
- Ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje ugdymo(si) turinys – tai vaiko vertybinių nuostatų, gebėjimų ir žinių ugdymas(is), įgyjant patirti žaidžiant, judant, bendraujant, pažįstant bei kuriant.

KOMPETENCIJOS/INTELEKTAI	ĮRANKIAI	VEIKLOS
• Socialinė/socialinis/kalbinis; • Pažinimo/natūralistinis; • Sveikatos saugojimo/kinestetinis; • Meninė/muzikinis; • Matematinis/loginis.	• Kimochi, apklausos, skaitymas • Finansinis raštingumas, problemų sprendimas; • Sauga, prevencija; • Laboratorija, tyrinėjimai, bandymai; • Kūrybinės dirbtuvės.	• Bendros; • Individualios; • Grupelėse; • Savarankiškos.

RUDUO				
RUGSĖJIS	Mėnesio tema: Mano galimybių paletė	1-2 savaitės	Potėmė Kaip tapti gerais draugais?	Svarbios datos: 1 d. Mokslo ir žinių diena. 21 d. Miškininko diena. 22 d. Rudens lygė. 22 d. Diena be automobilio. 26 d. Europos kalbų diena. 27 d. Turizmo diena.
		3-4 savaitės	Potėmė Kodėl smagiau ką nors veikti drauge?	

SPALIS	Mėnesio tema: Gamtos ciklas	1-2 savaitės	Potėmė Kaip be dažų sukurti paveikslą?	Svarbios datos: 1 d. Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena. 1 d. Muzikos diena. 2 d. Angelų sargų-policijos diena. 4 d. Šypsenos diena, gyvūnijos diena. 5 d. Mokytojo diena. 7 d. Architektūros diena. 9 d. Pašto diena. 12 d. Derliaus diena. 15 d. Baltosios lazdeles diena. 31 d. Halloween.
LAPKRITIS	Mėnesio tema: Laiko ratas	1-2 savaitės	Potėmė Kaip susidraugauti su TV, kompiuteriu, robotu?	Svarbios datos: 1d. Visų šventų diena. 2d. Vėlinės. 6d. Atšvaitų diena, pyragų diena. 8d. Europos sveikos mitybos diena. 8d. Verslo diena. 16d. Tolerancijos diena. 21d. Sveikinimosi diena. 23d. Lietuvos kariuomenės diena. 29d. Draugo diena.
		3-4 savaitės	Potėmė Kaip padėkoti už gerus darbus?	
ŽIEMA				
GRUODIS	Mėnesio tema: Amžių palikimas	1-2 savaitės	Potėmė Kaip papuošti eglutę?	Svarbios datos: 3d. Neįgalių žmonių diena. 15d. Arbatos diena. 21d. Žiemos saulėgrįža. 24d. Kūčios. 25d. Kalėdos.
		3-4 savaitės	Potėmė Kodėl Kalėdų senelio trobelėje vyksta stebuklai?	
SAUSIS	Mėnesio tema: Sniegynų šalyje	1-2 savaitės	Potėmė Kodėl žiemą šaltukas kanda nosį?	Svarbios datos: 1d. Nauji metai, Lietuvos vėliavos diena. 6d. Trys karaliai. 13d. Laisvės gynėjų diena. 20d. Pasaulinė sniego diena. 25d. Pusiaužiemis.
		3-4 savaitės	Potėmė Kaip atrasti ledo šalį?	

VASARIS 	Mėnesio tema: Trijų spalvų simfonija	1-2 savaitės	Potemė Kuo ypatinga mūsų gyvenamoji vieta?	Svarbios datos: 2d. Perkūno diena. 5d. Šv. Agotos diena. 16d. Valstybės atkūrimo diena. 21d. Tarptautinė gimtosios kalbos diena. 24d. Vieversio diena.
		3-4 savaitės	Potemė Ką žinau apie žymius Lietuvos žmones?	
PAVASARIS				
KOVAS 	Mėnesio tema: Aš – Žemės pilietis	1-2 savaitės	Potemė Kaip parašyti žinutę banginiui?	Svarbios datos: 4d. Kazimiero diena. 8d. Tarptautinė moterų solidarumo diena. 10d. 40-ties paukščių diena. 11d. Nepriklausomybės atkūrimo diena. 16d. Knygnešio diena. 19d. Pempės šventė. 20d. Žemės diena, pavasario lygiadienis. 21d. Dauno sindromo supratimo diena. 25d. Gandro šventė. 27d. Teatro diena. 29d. Įstojimo į NATO diena.
		3-4 savaitės	Potemė Kodėl smagu, kai aplink švaru?	
BALANDIS 	Mėnesio tema: Gamta ir žmogus	1-2 savaitės	Potemė Kur gyvena knygos?	Svarbios datos: 1 d. Juokų arba melagių diena, Pasaulinė paukščių diena. 2 d. Tarptautinė vaikiškos knygos diena, Tarptautinė autizmo supratimo diena. 6 d. Saugaus eisimo diena. 7 d. Pasaulinė sveikatos diena. 12 d. Šv. Velykos, Tarptautinė aviacijos ir kosmonautikos diena. 23 d. Jurginės, Anglų kalbos diena.
		3-4 savaitės	Potemė Kaip kalba žmonės?	
GEGUŽĖ 	Mėnesio tema: Mano šeima, mano giminė..	1-2 savaitės	Potemė Kaip atrasti pamirštus žaidimus?	Svarbios datos: 5d. Motinos diena. 9d. Europos diena. 15d. Šeimos diena. 24d. Europinė kaimynų diena.
		3-4 savaitės	Potemė Kaip išradingai švęsti šventes?	

VASARA

BIRŽELIS 	Mėnesio tema: Kiekviena m savi namai	1-2 savaitės	Potemė Ką galime rasti pievoje?	Svarbios datos: 1d Vaikų gynimo diena. 2d. Tėvo diena. 15d. Alytaus miesto diena. 24d. Joninės
		3-4 savaitės	Potemė Kaip nupinti vainiką?	
LIEPA 	Mėnesio tema: Karaliai ir karalienės	1-2 savaitės	Potemė Ką papasakotų Lietuvos karžygys?“	Svarbios datos: 6d. Mindaugo karūnavimo diena. 7d. Tarptautinė šokolado diena. 11d. Pasaulio gyventojų diena. 15d. Žalgirio mūšio diena.
		3-4 savaitės	Potemė Kaip pastatyti pilį?	
RUGPJŪTIS 	Mėnesio tema: Žolynai, žolynėliai	1-2 savaitės	Potemė Kuo nuostabios gėlės ir žolelės?	Svarbios datos: 15d. Žolinės. 19d. Pasaulinė fotografijos diena. 23d. Baltijos kelio diena.
		3-4 savaitės	Potemė Kaip sukurti mozaiką?	

SVARBU: kasdienė veikla - savaitės tema (aktualūs įvykiai) - veiklos planas - strateginis planas - įvykiai mieste, Lietuvoje, Pasaulyje.

Trūksta minčių?

Skaitmeninās priemones 	Tvarumui 	Tyrinējumui 	Pasakos
--	--	--	---

(kasdieniai gyvenimo įgūdžius, fizinis aktyvumas, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę, kinestetinis ir erdvinis intelektai)

**UGDYMO(SI) SRITIS „MŪŠŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“
UGDYMO TURINYS 1,5-6 METŲ VAIKAMS**

- fizinis aktyvumas,
- sveika mityba,
- mano dienos ritmas,
- kūno švara ir aplinkos tvarka,
- saugaus elgesio įpročiai.

- kasdienius gyvenimo įgūdžius,
- fizinį aktyvumą,
- savivoką ir savigarbą,
- savireguliaciją ir savikontrolę.

„MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
KASDIENINIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų. Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėje. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	- Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu. - Skanauja maistą patiektą estetiškai. - Girdint vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, kaupia žodyną. - Grupės įrengtoje „virtuvėje“ žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus. - Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius. - Mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoti, tvarkyti žaislus.
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio (pateikiame tik 5/6 žingsnių pasiekimus apjungtus) Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų ir sveiką maistą, iš kur jis atsiranda, ir ką reikia valgyti, kad augtų sveikas. Stengiasi rinktis sveikus maisto produktus. Savarankiškai serviuoja stalą, valgo tvarkingai ir susitvarko pavalgęs. Taisyklingai plauna rankas, apsirengia ir nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo daiktais. Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Atpažįsta tinkamus ir netinkamus prisilietimus. Žino, kur kreiptis pagalbos, ir mokosi saugoti save bei kitus.	- Klauso, aiškinasi, ragauja bei randa atsakymus apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra sveika. - Diskutuoja su draugu kas sveika, o kas ne, savo nuomonę argumentuoja. - Žaidžia vaidmeninius, naratyvinius, režisūrinius žaidimus. - Tyrinėja, ragauja, įvardina vaisius ir daržoves, sveria, uosto, pjausto, įvardija, gėrasi estetinius išpūdžiu. - Matuoja, žymisi, tyrinėja išgeriamo vandens kiekį. - Motyvuojamas suaugusiojo pavyzdžio laikosi asmens higienos. - Supranta, kodėl svarbu laikytis asmens higienos ir jos laikosi; - Išsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, malonia akiai; - Imasi iniciatyvos pastebint ne vietoje padėtus daiktus, numestą šiukšlę, mokosi rūšiuoti. - Mokosi suprasti saugaus bendravimo

2. **Žaismės kontekstas** – skatinamas vaikų įsitraukimas per žaidimus, kurie padeda ugdyti kūrybiškumą, socialinius įgūdžius bei emocinę raišką.
3. **Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas** – akcentuojamas fizinis aktyvumas ir praktinė veikla, padedanti vaikams geriau suprasti ir įsisavinti mokymosi turinį.
4. **Realijų ir virtualių aplinkų kontekstas** – derinami tiek tiesioginiai, tiek technologijų pagalba perteikiami mokymosi būdai, siekiant sudominti vaikus ir įtraukti juos į ugdymosi procesą per judesį.
5. **Kūrybinių dialogų kontekstas** – skatinamas aktyvus vaikų bendravimas, idėjų dalijimasis ir jų meninė bei kūrybinė raiška lavinant smulkiąją ir stambiają motoriką.

Strategijos:	Metodai:	Būdai:
- Individualizacija ir diferencijavimas – veiklų pritaikymas prie skirtingų vaikų poreikių. - Patirtinis mokymasis – praktinių užduočių ir eksperimentų įtraukimas. - Interaktyvus ugdymas – aktyvus vaikų įsitraukimas į procesą.	- Žaidybiniai metodai – mokymasis per žaidimus. - Kūrybiniai metodai – meninės veiklos įtraukimas. - Probleminis mokymasis – užduočių ir situacijų analizė.	- Tyrinėjimas ir eksperimentai – skatinama vaiko smalsumo raiška. - Grupinis darbas – bendradarbiavimo įgūdžių ugdymas. - Technologijų naudojimas – virtualių priemonių įtraukimas į ugdymosi procesą.

ANTRADIENIS

AŠ IR BENDRUOMENĖ IR AŠ KALBŲ PASAULYJE

(savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, emocijų suvokimas ir raiška, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, kalbų supratimas, kalbinė raiška, kalbinis ir socialinis intelektai)

Kalbinis intelektas: sumanus žodžiais / word smart.	Socialinis intelektas: sumanus žmonėms / people smart.
---	--

UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ IR BENDRUOMENĖ“ IR „AŠ KALBŲ PASAULYJE“ UGDYMO TURINYS 1,5-6 METŲ VAIKAMS

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“ ir „Aš kalbų pasaulyje“ apima šiuos turinio aspektus:

- kas aš?
- savo emocijų ir elgesio valdymas;
- aš tarp kitų;
- žmonės ir bendruomenės;
- mūsų praeitis, dabartis, ateitis;
- žodinės ir nežodinės kalbos supratimą;
- kalbinę raišką;
- kalbų įvairovės suvokimą;
- kalbinės tapatybės formavimąsi.

Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti:

- savireguliacija ir savikontrolė;
- savivoka ir savigarba;
- emocijų suvokimas ir raiška;
- santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais;
- kalbų supratimas;
- kalbinė raiška.

„AŠ IR BENDRUOMENĖ“, „AŠ KALBŲ PASAULYJE“

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai.</i>	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi,	• Vaikai įvaldo savo emocijų raišką, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus nusiramimo būdus. • Supranta, kad emocijos išreiškiamos mimika, balsu, kūno raiška, veiksmais. • Tinkamai reaguoja į pasikeitusias aplinkybes. • Padedami suaugusiojo, supranta, kad

	žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	įveikti iššūkius. Vaikai tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia ir samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmokti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti tolimoje ateityje.
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs). Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	- Veiklose, sąveikose su mokytoju ir kitais vaikais kilusias savo emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę) vaikai išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza. - Vaikai mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“. - Suaugusieji vaiko patiriamas ir išreiškiamas emocijas pavadina, pakomentuoja, taiko personalizuosius vaikų nusiramino būdus (išbūti, išjausti emocijas, patiriant paramą, pabūti nusiramino erdvėje, ištraukti į pozityvias emocijas veikloje).
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Atpažįsta ir pavadina savo emocijas bei jausmus, įvardija situacijas, kuriose jie kilo. Emocijas ir jausmus dažniausiai išreiškia sau ir kitiems priimtinais būdais. Atpažįsta ir komentuoja kitų emocijas, jausmus ir situacijas, kuriose jie kyla, pradeda suprasti, kad kai kurie veiksmai ir žodžiai gali žėsti kitų jausmus. Pradedą įvairiais būdais (žodžiu, piešiniu ar kt.) komunuoti apie jausmus su kitais. Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio	- Vaikai savo emocijas ir jausmus atpažįsta ir pavadina žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. - Klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus išreiškia savo teigiamas ir neigiamas emocijas. - Emocijas ir jausmus pavadina tyrinėdami ir žymėdami, kaip jaučiasi. - Diskutuoja, patiria, išreiškia, aiškinasi, ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis. - Patys inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą. - Susikuria veiklos ir elgesio taisykles, padeda, paremia vienas kitą, tariai. - Vaikai išbando pačių bendraujant atrastus, iš skaitomų knygelių ar suaugusiųjų sužinotus įvairius emociinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus. - Aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas.

	supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	ieško kompromisų.
KALBŲ SUPRATIMAS Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	• Klausosi aplinkos garsų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. • Klausosi garsų įvairiose aplinkose: tiek triukšmingose, tiek tyliose. • Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus, kvietimus. • Klausosi skaitomų ir pasakojamų kūrinių. • Varto knygeles, parašytas įvairiomis kalbomis. • Mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus. • Klausosi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. • Mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui. • Vaikai, girdėdami suaugusiojo kalbą, atkreipia dėmesį, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną.
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. Supranta, kad kalbos garsai žymimi raidėmis; atpažįsta savo vardo ir kitas asmeniškai aktualias raides, skaitmenis, supranta aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę; iš klausos atskiria du žodžius, prasidedančius tuo pačiu garsu, supranta knygos viršelio funkciją, parodo, kur rašomas knygos autorius,	• Klausosi įrašytų įvairaus stiliaus ir turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius, reiškinius. • Nepertraukiamai klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos. • Vaikai mokosi atpažinti skirtingas kalbas, žaisdami vaidmenų, naratyvinių, stalo ir žodžių žaidimus. • Vaikai gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendrauja su vaikais ar suaugusiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis. • Siekdami suprasti ir perduoti

	pavadinimas, geba nuspėti turinį pagal knygos pavadinimą, viršelį, iliustracijas. Atidžiai klausosi įvairaus turinio ir stiliaus tekstų literatūrine kalba, tarmiškai; suvokia skirtingų žanrų leidinių skirtumus. Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	informaciją pasitelkia neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus. • Vaikai įsitraukia į mokytojo siūlomus kiekvienai kultūrai autentiškus kalbinius žaidimus (mįslės, juokavimus, skaičiuotes, greitakalbes ir kt.). • Aktyviai įsitraukia į bendravimo su mokytoju ir kitais vaikais veiklas, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, pasakojimų klausymąsi. • Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami. • Žaisdami, dalyvaudami problemų sprendime, įtraukiančiose vidaus ir lauko veiklose, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus.
KALBINĖ RAIŠKA <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Naudodamas žodines ir nežodines raškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų 2–3 žodžių vientisiniais sakiniiais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatinės formas. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	• Supranta suaugusiojo prašymus. • Vaikas pasakoja apie save, savo norus, rūpesčius, apie savo šeimos narius. • Įsitraukia į pokalbius įvairiose situacijose (kasdieninė rutina, įvykiai, veiklos) ir aplinkose (grupėje ir lauke). • Bando įvardinti šalia esančių objektų pavadinimus, veiksmus ir būsenas. • Domisi animaciniais filmais. • Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose. • Vaikai atkreipia dėmesį į suaugusiojo kalbėjimą. intonaciją. • Plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdami suaugusiojo kalbą, pasižyminę aukštesniu balso tonu, ryškia emocija intonaciją. • Klausosi mokytojo ir kitų vaikų, būdami grupėje ir būdami vieni tylioje aplinkoje ir triukšmingame fone, įvairiose komunikacinėse situacijose. • Vaikai mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge (ryto rate, dviese su mokytoju, bendraudami su

2. Žaismės kontekstas.

Per vaidmeninius žaidimus vaikai susipažįsta su skirtingais bendruomenės nariais, jų funkcijomis (pvz., gydytojas, ugniagesys, mokytojas), o taip pat tyrinėja kalbų įvairovę, mėgdžiodami žodžius, frazes, sakydami pasisveikinimus skirtingomis kalbomis.

3. Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas.

Ugdomi per judesį: kuriami judrieji žaidimai su kalbiniais elementais, organizuojamos išvykos į bendruomenės vietas (pvz., paštą, biblioteką), kur vaikai aktyviai dalyvauja ir praktikoje susipažįsta su aplinka.

4. Realių ir virtualių aplinkų kontekstas.

Naudojamos skaitmeninės priemonės, pvz., virtualūs pasaulio žemėlapiai, edukaciniai filmukai apie skirtingas šalis, kalbas ir bendruomenes, kurie padeda vaikams plėsti akiratį ir pažinti globalų pasaulį.

5. Kūrybinių dialogų kontekstas.

Skatinamos diskusijos, pokalbiai apie tai, ką vaikai žino apie savo šeimą, kaimynus, gimtąją kalbą, kas skiriasi ir kuo panašūs žmonės skirtingose kultūrose. Vaikai piešia, kuria daineles, eilėraščius ar pasakėles gimtąja ir užsienio kalbomis.

Strategijos:	Metodai:	Būdai:
• Įtraukiojo ugdymo strategija, orientuota į kiekvieno vaiko įsitraukimą. • Patirtinio mokymosi strategija – mokymasis per realią patirtį. • Kultūrinio sąmoningumo ugdymo strategija.	• Projektinis metodas („Mano šeima“, „Mano miestas“, „Kalbos pasaulyje“). • Diskusijų ir dialogo metodas. • Stebėjimo ir tyrinėjimo metodas. • Kūrybinės raiškos metodas (vaidyba, dailė, muzika).	• Pasakojimas apie save, savo kalbą, tautybę. • Praktiniai užsiėmimai su bendruomenės nariais (svečiai grupėje). • Žaidimai su kalbiniais elementais. • Užduotys, skatinančios bendravimą, pagarbius santykius.

Logopedė rekomenduoja:

TREČIADIENIS

SKAIČIŲ PALETĖ

(matematinis mąstymas, skaitmeninį sumanumas, problemų sprendimas, mokėjimas mokytis, matematinis / loginis ir asmeninis intelektas)

Matematinis - loginis intelektas: sumanus logika / logic smart.	Asmeninis intelektas: sumanus žmonėms / people smart.

UGDYMO(SI) SRITIS „SKAIČIŲ PALETĖ“ UGDYMO TURINYS 1,5-6 METŲ VAIKAMS

Ugdymo(si) sritis „Skaičių paletė“ apima šiuos turinio aspektus:

- skaičiavimas ir modeliavimas;
- matematiniai erdvės tyrinėjimai;
- skaitmeninių technologijų pasaulis.

Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti:

- matematinį mąstymą;
- skaitmeninį sumanumą;
- problemų sprendimą;
- mokėjimą mokytis.

„SKAIČIŲ PALETĖ“		
Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)

PROBLEMŲ SPRENDIMAS <i>Vertybinių nuostatų.</i> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų. Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas, nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema, bando apibūdinti problemą. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda atsitiktinį eksperimentavimą, bandymus. Stebi savo veiksmų pasekmes, supranta, kada pavyko įveikti sunkumus. Nepasisiekus veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	• Daro viską pats, atstumia suaugusiojo pagalbą. • Kalboje vartoja pasakymus „aš pats“, „moku pats“. • Stebi, tyrinėja, mėgdžioja kito vaiko, suaugusiojo veiksmus, judesius, keičia veikim būdus, kol išsprendžia nedideles problemas, nepavykus meta veiklą, laukia pagalbos. • Atpažinęs sudėtingą veiklą, kliūtį, problemą, veikia, išbando jau taikytus ir naujai sugalvotus veikimo būdus. • Įvardina, ką gali padaryti pats. Geba rinktis vieną iš dviejų. • Paprašytas dalijasi maistu, žaislais, pasisveikina, palaukia eilės, atlieka nesudėtingus pavidimus. • Padeda kitam, bando paguosti draugą, apkabinti, pamyluoti
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Dažnai atpažįsta kasdienes ir mažiau įprastas problemas, retsykiais pats ieško iššūkių, aktyviai bando įveikti pasitaikančius sunkumus. Pasitikrina, kaip suprato problemą apie ją kalbėdamas ir užduodamas klausimus. Spręsdamas problemą samprotauja, kas pavyko (nepavyko), ką galima daryti toliau ar kitaip. Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariai su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes. Daugiau skaityti: Ikimokyklinio	• Bando spręsti susidariusias problemas pats, pritaiko įvairius sprendimo būdus, mokosi iš klaidų. • Pats ieško sunkumą, kliūčių, aktyviai jas įveikinėja (nuo laiptų nušoka, dėlioja dėliones, konstruoja, stato kuo aukštesnius, sudėtingesnius statinius, užsitraukia užtrauktuką, mėgina rištis batų raištelius ir kt.). • Problemas sprendžia priimtinais būdais: derasi, kalba, prašo, aiškinasi, tariai, prašo pritarimo, gina savo nuomonę, samprotauja, ką galima daryti kitaip. • Atpažįsta sudėtingą veiklą, sunkumus, problemas, kliūtis, supranta, kodėl jos kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimo būdų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, tardamasis, derindamas veiksmus, bendradarbiaudamas, siūlydamas ir prašydamas pagalbos. • Pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes. Numatydamas pasekmes, į žaidimą nenori priimti vaiko, kuris dažnai sugriaua kitų statinius arba elgiasi ne pagal žaidimo taisykles.

	<u>amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	Žino ir pasako kelis būdus, kaip galima elgtis, kai niekas su tavimi nedraugauja.
MOKĖJIMAS MOKYTIS <i>Vertybinė nuostata.</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų. Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą, imasi iniciatyvos ir atkakliai siekia savo tikslo. Paklaustas pasako, parodo, ką nori veikti, išmokti. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, pradeda numatyti ir pasirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. Susidomėjęs stebi, įsitraukia į bendras veiklas su kitais vaikais, dalinasi tuo, kas sudomino. Pradeda numatyti ir pasirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti. Komentuoja atliekamą veiklą, pasako, ką jau atliko, ką darys toliau. Pasako, parodo, ką veikė ir ką padarė. Daugiau skaityti: <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	- Veikia spontaniškai ir tikėdamasis tam tikro rezultato. - Klausia, kaip kas nors vyksta, kaip veikia, atidžiai stebi, bando. - Pasako, parodo, ką nori išmokti. - Mėgsta kūrybiškai žaisti, veikti, siūlo žaidimų ir veiklos idėjas. - Žaidžia įvairiausių mokomuosius žaidimus. Seka suaugusiojo pavyzdžiu. - Klausinėja apie kompiuterius, transporto priemones, patirtus įspūdžius išreiškia modeliuodami, konstruodami. - Tęsia žaidimą ar veiklą, kol pasiekia norimą tikslą, džiaugiasi tuo, ko išmoko.
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Išlieka pozityviai nusiteikęs siekti numatyto tikslo nepaisant iškylančių sunkumų, lanksčiai prisitaiko prie situacijos arba keičia sprendimus. Aptaria atliktą veiklą čia ir dabar ar po tam tikro laiko, pasako, parodo, kaip veikė, mokėsi, kaip įveikė iššūkius, planuoja, ką darys toliau. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	- Kelia klausimus apie neaiškius ir nežinomus dalykus, aiškinasi, klausinėja. - Bando pats spręsti iškilusias problemas. - Sukauptą patirtį, įspūdžius išreiškia kurdamas. - Aktyviai dalyvauja pokalbyje, diskusijoje, klausia, atsako. Įdėmiai stebi, ieško informacijos. - Pastebi panašumus ir skirtumus, kopijuoja raides. - Pastebi aplinkoje skaičius, skaičiuoja. - Kreipiasi pagalbos iš tikus nesėkmei. - Seka suaugusiojo pavyzdžiu, mokosi, prašo, paaiškina, pastebi, komentuoja padarinius. - Domisi kalendorinių švenčių papročiais, tradicijomis. - Džiaugiasi tuo, ko išmoko.

matematika integruojama į žaidimus, skatinant smalsumą ir motyvaciją. - Dalyvavimo strategija – vaikai aktyviai įsitraukia į veiklas, sprendžia problemas, užduoda klausimus. - Integruotas mokymas – matematinės sąvokos įpinamos į kasdienes veiklas (pvz., skaičiavimas per maisto gaminimą ar konstravimą). - Individualizavimas ir diferencijavimas – ugdymo turinys pritaikomas pagal kiekvieno vaiko gebėjimus ir poreikius.	pateikiamos situacijos, kuriose jie turi rasti sprendimus (pvz., kaip padalinti obuolius tarp draugų). - Diskusijų metodas – skatinamas vaikų samprotavimas ir aiškinimasis (pvz., kodėl viena figūra didesnė už kitą). - Imitacinis metodas – vaikai mokosi per vaidmenų žaidimus ir realių situacijų imitacijas.	skaičiavimas paroduotuvėje, rūšiavimas tvarkantis). - Sensorinė veikla (pvz., skaičiavimas su smėliu, vandeniu, pupelėmis). - Konstravimas ir modeliavimo užduotys (pvz., statybos iš kaladėlių pagal tam tikrus matmenis). - IKT - skaitmeninės užduotys (pvz., mokymasis naudojant edukacines platformas; diagramų sudarymas interaktyvių ekranų pagalba). - Dainos ir eilėraščiai apie skaičius, formas (pvz., ritmiški skaičiavimo žaidimai).
--	--	---

KETVIRTADIENIS

TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ

(aplinkos pažinimas, tyrinėjimą, problemų sprendimas, mokėjimas mokyti, kalbų supratimas, natūralistinis / egzistencinis intelektai)

UGDYMO(SI) SRITIS „TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ“ UGDYMO TURINYS 1,5-6 METŲ VAIKAMS

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažėstu aplinką“ apima šiuos turinio aspektus:

- mane supantys daiktai;
- gyvybė;
- skaičiavimas ir modeliavimas;
- matematiniai erdvės tyrinėjimai;

- skaitmeninių technologijų pasaulis.

Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti:

- aplinkos pažinimą;
- tyrinėjimą;
- problemų sprendimą;
- mokėjimas mokytis;
- kalbų supratimas.

„TYRINĖJU IR PAŽĖJSTU APLINKĄ“

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
APLINKOS PAŽINIMAS <i>Vertybinė nuostata.</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų. Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose; parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę; pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, vartoja tikslus jų pavadinimus; dalyvauja prižiūrint augalus; atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštę, perkūniją). Daugiau skaityti: Išimokymų amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	• Rūšiuoja daiktus pagal medžiagą iš kurios jie pagaminti. • Žaidžia su grupėje esančiais daiktais juos rūšiuoja (žaislai, knygos, indai ir kt.). • Stebi edukacinius filmukus, atkartoja gyvūnų garsus, judesius. • Klausosi mokytojų skaitomų kūrinių, stebi vaizdo įrašus apie gamtą ir susipažįsta su gyvūnais, bei augalais. • Rūšiuoja gyvūnų paveikslėlius su atitinkamais šešėliais. Skirsto paveikslėlius su gyvūnais ir jų gyvenimo vietomis. • Žaidžia žaidimus atpažinti paros laiką („Diena, naktis“ ir kt.). • Kartu su mokytoja įsirengia „Žaliąją palangę“.
	Ketvirtį-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio (pateikiame tik 5/6 žingsnių pasiekimus apjungtus) Pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas, domisi, kuo tradicijos skiriasi nuo kai kurių kitų kultūrų. Pristato savo gimtąjį miestą ar gyvenvietę, kelis žinomus objektus. Pradeda suvokti praeitį, dabartį, ateitį. Atpažįsta ir	• Aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos, mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys. • Padedami mokytojo, pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo miesto ir šalies simboliams (vėliava, herbas, himnas), tyrinėja šalies

būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Daugiau skaityti: Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas Ketvirtė-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, pasitikrina, kaip suprato ją kalbėdamas ir užduodamas klausimus; taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes. Daugiau skaityti: Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas	• Sprendžia problemines užduotis, kurias turi įveikti patys. • Ieško bendrų sprendimų su kitais draugais. • Spręsdamas problemą samprotauja, kas pavyko (ar nepavyko), ką galima daryti toliau ar kitaip. • Natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, problemas bandydamas jas įveikti. • Ieško patys iššūkių, kliūčių, kurias bando įveikti pasitaikančius sunkumus. • Įvardija, kaip suprato problemą apie ją kalbėdamas, užduodamas klausimus. • Ieško tinkamų sprendimo būdų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamas, siūlydamas ir prašydamas pagalbos. • Pasako kelis būdus, kai niekas su juo nedraugauja. • Ieško išeities iš susidariusios probleminės
MOKĖJIMAS MOKYTIS <i>Vertybinė nuostata.</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminis gebėjimas.</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Pirmi-treti gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio pasiekimų. Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. Daugiau skaityti: Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas Ketvirtė-šešti metai: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų. Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmolti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tiksliai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatais, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar	• Žaidžia žaidimus ir kartu mokosi apie aplinką. • Mokosi nesąmoningai, per pojūčius, patirtį, domisi aplinkos objektais. • Stebi, bando, kaip kažkas veikia, vyksta. • Įsitraukia į savo ar draugų sumanytą veiklą. • Apžiūrinėja daiktus, medžiagas iš visų pusių, liečia, uosto. • Vaikams prieinami įvairūs buitės prietaisai, gamtinė medžiaga, vaikiškos knygos. • Priima sprendimus, ko mokytis, pasirenka veiklą, priemones, nusako iškilusias problemas. • Apmąsto žingsnius tikslui pasiekti, diskutuoja, tariasi ir juos įgyvendina. • Aptaria atliktą veiklą, nusako, planuoja, ką ir kaip darys toliau. • Nusako ko ir kaip mokėsi, ką sužinojo, kas pavyko, arba nepavyko, ką dar norėtų išbandyti. • Stebi aplinkos daiktus, ugdosi savarankiškumą: supranta, kad kažką

PENKTADIENIS

KURIU IR IŠREIŠKIU

(estetinis suvokimas, meninė raiška, gebėjimas žaisti, kūrybiškumas, tyrinėjimas, emocijų suvokimas ir raiška, muzikinis intelektas)

Muzikinis intelektas:

sumanus muzika / music smart.

UGDYMO(SI) SRITIS „KURIU IR IŠREIŠKIU“ UGDYMO TURINYS 1,5-6 METŲ VAIKAMS

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“ apima šiuos turinio aspektus:

- žaidimo raiška;
- muzikos raiška;
- šokio raiška;
- dailės raiška,
- teatro raiška.

Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti:

- estetinį suvokimą;
- meninę raišką;
- gebėjimą žaisti;
- kūrybiškumą;
- tyrinėjimą;
- emocijų suvokimą ir raišką.

„KURIU IR IŠREIŠKIU“

individualų saviraiškos stilių. Jo tikslas – padėti vaikui pajusti kūrybos džiaugsmą ir ugdyti savivoką per meninę raišką.

1. Universalus dizaino mokymuisi kontekstas.

Kuriama atvira, lanksti, visiems vaikams prieinama kūrybinė erdvė – leidžiama rinktis įvairias priemones, technikas, būdus pagal vaiko poreikius ar galimybes.

2. Žaismės kontekstas.

Kūryba integruojama į žaidimus – vaikai kuria personažus, dekoracijas, pasakų pasaulius, išreiškia emocijas per vaidybinius ar simbolinius žaidimus.

3. Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas.

Kūrybinė išraiška per judesį: šokis, pantomima, ritminiai žaidimai. Vaikai išbando savo kūną kaip kūrybos priemonę, išreiškia emocijas judesiu.

4. Realų ir virtualių aplinkų kontekstas.

Kūryba vyksta tiek realioje aplinkoje (dailės kampelis, scena, muzikos erdvė), tiek naudojant skaitmenines priemones – piešimas planšetėmis, kūrybinės programėlės, virtualios dirbtuvės.

5. Kūrybinių dialogų kontekstas.

Vaikai aptaria savo kūrinius, pasakoja jų istorijas, klausosi kitų, dalinasi idėjomis. Skatinamas savęs ir kito kūrybos supratimas, meninių sprendimų įvairovės priėmimas.

Strategijos:	Metodai:	Būdai:
- Kūrybiškumo ugdymo strategija – laisvė kurti ir mąstyti kitaip. - Emocinio intelekto ugdymo strategija – savęs pažinimas per kūrybą. - Individualios raiškos skatinimo strategija – vertinamas unikalumas, savitas stilius.	- Kūrybinės raiškos metodas – piešimas, lipdymas, konstravimas, improvizacija. - Vaidybos metodas – istorijų kūrimas ir atlikimas. - Muzikos ir ritmo metodas – dainų kūrimas, improvizacijos su instrumentais. - Refleksijos metodas – pokalbiai apie kūrybos procesą ir patirtus jausmus.	- Piešimas įvairiomis technikomis (akvarelė, anglis, koliažas). Kūrimas iš antrinių žaliavų ar gamtinių medžiagų. - Vaidybiniai žaidimai, pasakų inscenizacijos. - Šokiai pagal skirtingas nuotaikas ar istorijas. - Muzikinės improvizacijos su instrumentais ar balsu. - Virtualių kūrinių kūrimas naudojant skaitmenines priemones.

Meninio ugdymo mokytoja rekomenduoja:

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų ugdymosi pažanga ir jos tęstinumas yra vieni iš pagrindinių šiuolaikinio ugdymo tikslų, siekiant užtikrinti nuoseklų, individualizuotą bei kiekvieno vaiko poreikius atliepiantį mokymosi procesą. Norint veiksmingai planuoti ugdymą, būtina nuolat stebėti ir vertinti vaiko pasiekimus, gebėjimus bei mokymosi eigą. Toks stebėjimas suteikia vertingos informacijos, leidžiančios ne tik įvertinti esamą situaciją, bet ir priimti sprendimus dėl tolesnių ugdymo kryptų. Šiame kontekste itin svarbi tampa H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija, padedanti atpažinti ir suprasti skirtingus vaikų gebėjimus bei intelektus.

Vaiko stiprybių stebėjimu siekiama:

- **Pažinti kiekvieną vaiką ir stebėti jo individualius pasiekimus** įvairiose ugdymo(si) srityse, pastebėti, kaip ir ką vaikas mokosi, bei įvertinti, ko jis jau išmoko.
- **Padėti vaikui sėkmingai augti ir tobulėti**, atkreipiant dėmesį į jo individualius bruožus ir, esant poreikiui, nustatyti papildomų švietimo pagalbos paslaugų poreikį, ypač kai jos negali būti suteiktos namuose.
- **Informuoti tėvus (globėjus) bei kitus specialistus apie vaiko pažangą ir pasiekimus**, kad visi su vaiko ugdymu susiję asmenys turėtų išsamią ir tikslią informaciją.
- **Tikslingai planuoti ugdymą** remiantis surinkta informacija apie vaiko pasiekimus ir poreikius, kad ugdymo turinys būtų optimaliai pritaikytas kiekvienam vaikui.
- **Įvertinti ugdymo veiksmingumą ir, esant reikalui, tobulinti ugdymo procesą**, kad būtų priimti pagrįsti sprendimai, užtikrinantys kuo geresnę ugdymo kokybę ir vaikų gerovę.

Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyriaus „Nykštukas“ ikimokyklinio ugdymo(si) vaiko pažanga pagal pasiekimo žingsnelius, erdvio pasirinkimas pagal H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją stebėsena

[illegible]

Pasiekimų sritys ir kompetencijos	Žingsneliai	Pasirenkamos erdvės
1. <u>Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	<u>E erdvinio intelekto.</u>
2. <u>Fizinis aktyvumas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
3. <u>Emocijų suvokimas ir raiška.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	K kinestetinio intelekto.
4. <u>Savireguliacija ir savikontrolė.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
5. <u>Savivoka ir savigarba.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	S socialinio intelekto.
6. <u>Santykių su suaugusiais ir bendraamžiais.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
7. <u>Aplinkos pažinimas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	Ka kalbinio intelekto.
8. <u>Matematinis mąstymas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
9. <u>Skaitmeninis sumanumas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	A asmeninio intelekto.
10. <u>Kalbų supratimas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
11. <u>Kalbinė raiška.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	L loginio/matematinio intelekto.
12. <u>Estetinis suvokimas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
13. <u>Meninė raiška.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	N natūralistinio intelekto.
14. <u>Kūrybiškumas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
15. <u>Tyrinėjimas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	M meninio intelekto.
16. <u>Problemų sprendimas.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
17. <u>Gebėjimas žaisti.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	
18. <u>Mokėjimas mokytis.</u>	<u>1, 2, 3, 4, 5, 6</u>	

9 pav. Vaiko ugdymo(si) pažanga pagal pasiekimų žingsnelius, erdvių pasirinkimas pagal H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją.

Vaiko pasiekimai vertinami remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų apraše nurodytomis 18 pasiekimų sritimis bei 3 dažniausiai pasirenkamos erdvės pagal H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją arba individualizuota programa, pritaikyta pagal vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Vertinimo metu analizuojama vaiko ūgtis ir pasiekimai, lyginant ankstesnius jo rezultatus su dabartiniais. Ugdymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas grindžiamas individualizavimo principu, tai reiškia, kad kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami atskirai, be lyginimo su kitais vaikais. Vertinama ne tik vaiko sukaupta patirtis ir žinios, bet ir gebėjimai bei formuojamos vertybinės nuostatos, atspindinčios auginamus intelektus.

Vaiko nuolatinis ugdymosi pažangos stebėjimas, dokumentavimas ir analizė, remiantis H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija, siekia užtikrinti aukštą ugdymo kokybę, orientuotą į kiekvieno

vaiko unikalius intelektualinius gebėjimus ir individualius poreikius. Šis procesas vykdomas laikantis šių principų:

- **Individualizavimas** – kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami individualiai, atsižvelgiant į skirtingas intelekto sritis. Tokiu būdu vaiko stipriosios pusės gali būti pripažintos ir ugdomos, atitinkant jo unikalius gebėjimus.
- **Nuoseklumas** – vertinimas atliekamas nuosekliai, siekiant stebėti ilgalaikę vaiko pažangą ir raidą įvairiose srityse. Stebint skirtingų intelekto sričių vystymąsi, galima matyti visapusišką vaiko ugdymosi pažangą.
- **Bendradarbiavimas** – vertinimo procese dalyvauja mokytojai, vaikų tėvai (globėjai) bei patys vaikai. Taip sudaromos sąlygos efektyviai aptarti individualius vaiko gebėjimus, pasiekimus ir poreikius, pritaikant ugdymą pagal kiekvieno vaiko stipriąsias puses ir interesus. Toks požiūris leidžia ne tik stebėti vaiko pažangą, bet ir užtikrina, kad ugdymo procesas atitiktų jo intelektualines ir emocines galimybes.

Vaiko ugdymo(si) pažanga pagal pasiekimų žingsnelius, erdvių pasirinkimas pagal H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją etapai:

1. Vaikas pradeda lankyti ugdymo įstaigą.

- Stebima vaiko pradinė adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

2. Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas.

- Mokytojai nuolat taiko pagrindinius pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus (stebėjimą, vaiko veiklų, darbelių analizę, pokalbį su vaiku, vaiko pasakojimą, diskusiją, individualias užduotis ir kt.), fiksuoja pasirenkamas erdves, pažangą ir sunkumus, su kuriais susiduria vaikas.
- Kaupiama vaiko kūrybinių darbų, projektų ir kitos veiklos rezultatai. Fiksuojami pasiekimai, pažanga ir ugdymosi poreikiai.

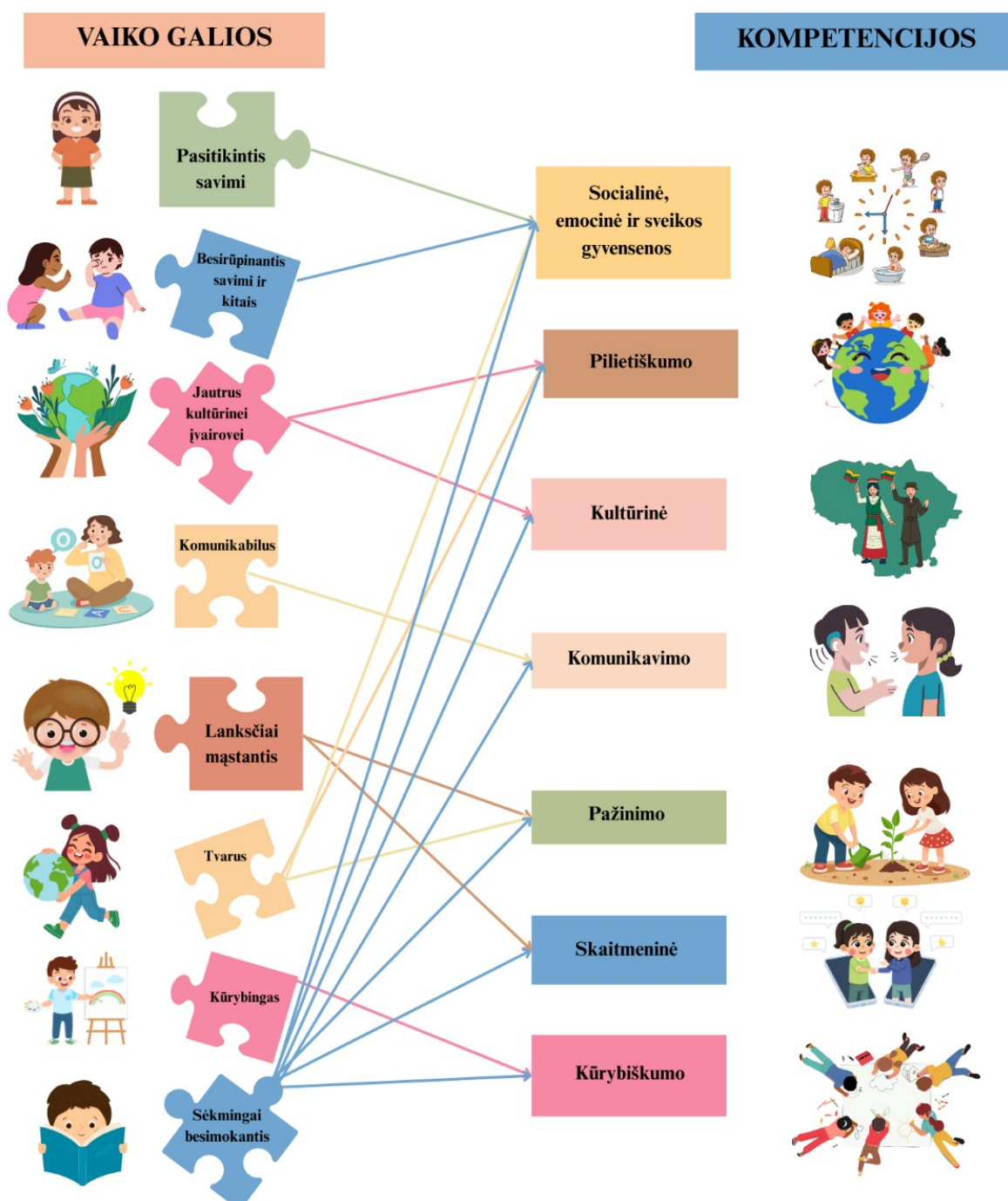
3. Pasiekimų įvertinimas.

- Vertinimas atliekamas du kartus per metus: vaiko gimimo dieną ir pusė metų po jo.
- Apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga. Duomenys suvedami kiekvieno vaiko individualiame pasiekimo vertinimo dokumente.
- Vaikų pasiekimų įvertinimas pateikiamos PDF dokumento pavidalu. Tėvai turi galimybę interaktyviai pasiskaityti vaiko gebėjimus ką vaikas geba, kokios 3 dažniausiai pasirenkamos erdvės grupėje. Vaikui pereinant iš ikimokyklinio ugdymo į priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie vaiko pasiekimus perduodama priešmokyklinio ugdymo grupės mokytojui.
- Esant poreikiui vaiko pasiekimai individualiai aptariami su tėvais (globėjais).
- Norėdami pasidomėti ir susipažinti su Alytaus Piliakalnio progimnazijos skyriaus „Nykštukas“ vaiko ugdymo(si) pažanga pagal pasiekimų žingsnelius, erdvių pasirinkimas pagal H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją. Kviečiame skenuoti QR kodą.

4. Tolesnis planavimas.

- Surinkta informacija naudojama gilesniam vaiko pažinimui, veiklos planavimui, bendradarbiavimui su tėvais (globėjais) ir užtikrintam perėjimui prie priešmokyklinio ugdymo programos.
- Ikimokyklinio ugdymo laikotarpiu plėtojamos vaikų galios per pasiekimų sritis yra suderintos tarpusavyje su priešmokyklinio ugdymo kompetencijomis. Ugdymo programa yra užtikrinamas nuoseklus pasiekimų sričių ir turinio augimas, kad vaikai būtų pasirengę sėkmingai mokytis mokykloje ir pasiekimus paversti kompetencijomis.

10 pav. Vaikų galios per pasiekimų sritis yra suderintos tarpusavyje su priešmokyklinio ugdymo kompetencijomis.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
2. Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. Basic Books.
3. Kazlauskienė, R., Petronytė, J. (2021). *Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas per informacines technologijas*. Vilniaus pedagoginis universitetas.
4. Nacionalinė švietimo agentūra. (2021). *Vadovas pedagogui. Medžiaga ikimokyklinio ugdymo pedagogui. Žaismė ir atradimai*. Prieiga internetu: <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/290?r=1>
5. Nacionalinė švietimo agentūra. (2022). *Patirčių erdvės. Rekomendacijos priešmokyklinio ugdymo pedagogui*. Prieiga internetu: <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/195>
6. Nacionalinė švietimo agentūra. (2023) *Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas*. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Prieiga internetu: <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>
7. Nacionalinė švietimo agentūra. (2023). *Ikimokyklinio ugdymo programos gairės*. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Prieiga internetu: <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-ugdymo-programos-gaires.pdf>
8. Stankevičienė, L. (2020). *Vaikų patirtinio ugdymo reikšmė ekskursijų metu*. Kauno technologijos universitetas.
9. Vaitekaitis, P. (2022). *Ikimokyklinio ugdymo metodai ir jų taikymas*. Lietuvos edukologijos universitetas.

